

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku wierzyciela Skarbu Państwa - Naczelnika [...] Urzędu Skarbowego w T.

przy uczestnictwie dłużnika W. R.

o pozbawienie prawa prowadzenia działalności gospodarczej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 stycznia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej dłużnika

od postanowienia Sądu Okręgowego w T.

z dnia 15 stycznia 2020 r., sygn. akt VI Ga [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od uczestnika na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania

w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W świetle utrwalonego i bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego, dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest wyodrębnienie w skardze kasacyjnej wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania oraz przedstawienie profesjonalnego wyводу prawnego nawiązującego do przesłanek przedsądu wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego w tym przedmiocie. Sąd Najwyższy nie rozpoznaje bowiem sprawy jako sąd kolejnej instancji, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, przyjmowanym do rozpoznania nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

Uczestnik wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 316 § 1 k.p.c., art. 452 ust. 3 ustawy z 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 814, dalej - pr. restr.) w związku z art. 377 ustawy z 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (dalej - p.u.) w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2016 r., art. 453 ust. 2 pr. restr. w zw. z art. 377 p.u. Temu wyliczeniu przepisów, które w sposób oczywisty miał naruszyć Sąd Okręgowy nie towarzyszy jednak wywód wykazujący przyczynę, charakter i skutki naruszenia. Uzasadnienie wniosku zostało przez uczestnika powiązane z uzasadnieniem podstaw skargi kasacyjnej, chociaż konstrukcyjnie i funkcjonalnie nie są to jej tożsame części.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Istotne jest jednak i to, by zarzucane sądowi naruszenie prawa spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia i do istnienia takiego związku między wytykanym uchybieniem, a wynikiem postępowania

w sprawie powinien zmierzać skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uczestnik nie wykazał, żeby orzeczenie wydane w sprawie było dotknięte oczywistą wadliwością. Cześć zarzutów uczestnika zmierza w istocie do podważania ustaleń faktycznych będących podstawą zaskarżonego postanowienia, gdy tymczasem w art. 398³ § 3 k.p.c. ustawodawca wyłączył tego rodzaju kwestie z zakresu dopuszczalnych podstaw skargi kasacyjnej, a w art. 398¹³ § 2 k.p.c. postanowił, że Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej jest związany ustaleniami faktycznymi przyjętymi za podstawę faktyczną rozstrzygnięcia. Z ustaleń dokonanych w niniejszej sprawie wynika, że przesłanki uzasadniające wystąpienie z wnioskiem o ogłoszenie upadłości uczestnika wystąpiły już we wrześniu 2013 r., ale uczestnik nie złożył takiego wniosku ani w tym czasie, ani po 1 stycznia 2016 r. Stan, w którym uczestnik powinien wystąpić o ogłoszenie upadłości powstał zatem przed 1 stycznia 2016 r. i trwał także po 1 stycznia 2016 r., aż do przełomu 2019 i 2020 r., kiedy to - po uregulowaniu zobowiązań na rzecz wierzycieli prywatnoprawnych - jedynym wierzycielem uczestnika pozostał Skarb Państwa. Skoro 1 stycznia 2016 r. na uczestniku spoczywał obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, to wygaśnięcie tego obowiązku na przełomie 2019 i 2020 r. nie ma żadnego znaczenia dla odpowiedzi na pytanie, czy zakaz powinien być w odniesieniu do uczestnika orzeczony i na podstawie jakich przepisów.

Zasada aktualności wyrażona w art. 316 § 1 k.p.c. nie zwalania sądu z obowiązku zastosowania sankcji przewidzianych w art. 373 i 374 p.u. wobec osób, których dotyczą te przepisy, jeśli - co bywa regułą - sąd dokonuje oceny ich czynności po tym, jak w jakimś stopniu zmieniła się kondycja ich samych jako dłużników lub podmiotów gospodarczych, którymi zarządzają oraz krąg ich wierzycieli. Sankcjonowany przez zakaz prowadzenia działalności gospodarczej jest pewien czyn, który wymaga oceny według przepisów obowiązujących, gdy do niego doszło, nie zaś - jeśli ustawodawca nie postanowi inaczej - według stanu z chwili orzekania. Przesłanką orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej jest m.in. niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości, gdy istniały ku

temu podstawy, nie zaś późniejsze relacje dłużnika z wierzycielami i jego kondycja majątkowa.

Art. 453 ust. 2 pr. restr. nie ma żadnego związku ze sprawą, a art. 452 ust. 2 pr. restr., na który uczestnik zapewne zamierzał się powołać, stanowi, że w sprawach, w których po wejściu w życie ustawy wpłynął wniosek o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, działania lub zaniechania, o których mowa w art. 373 i 374 p.u., w brzmieniu nadanym im od 1 stycznia 2016 r., ocenia się według przepisów ustawy obowiązującej w dniu ich wystąpienia. Przepis oczywiście nie dotyczy momentu, w którym powstała niezaspokojona wierzytelność, lecz czynności dłużnika, czy raczej jego zaniechań, podlegających kwalifikacji na podstawie art. 373 i 374 p.u. jako uzasadniających wystąpienie z wnioskiem o ogłoszenie upadłości.

Art. 452 ust. 3 pr. restr., którego naruszenie w związku z art. 373 p.u. w brzmieniu obowiązującym po 1 stycznia 2016 r. zarzuca skarżący, jest także normą intertemporalną. Wynika z niego, że jeżeli działania lub zaniechania uzasadniające orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej miały miejsce zarówno przed 1 stycznia 2016 r., jak i po tym dniu, to do oceny ich skutków stosuje się prawo upadłościowe w brzmieniu znowelizowanym. Oznacza to, że jeżeli nawet fragment przypisanego uczestnikowi czynu uzasadniającego orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej miał miejsce po 1 stycznia 2016 r., to do orzeczenia w stosunku do niego zakazu należało zastosować art. 377 p.u. w brzmieniu znowelizowanym od 1 stycznia 2016 r.

W art. 373 i art. 374 p.u. także w brzmieniu obowiązującym po 1 stycznia 2016 r. ustawodawca wyliczył w kolejnych ustępach przesłanki uzasadniające orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej. Uczestnik nie sprecyzował ani we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ani zresztą w ramach sformułowanych podstaw kasacyjnych, której części regulacji zawartej w obu artykułach dotyczą jego zarzuty.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398 § 2 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹

k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800 ze zm.), orzeczono jak w sentencji.

jw